

FR. ŠTINGL:

ADOLF HEYDUK.

K SEDEMDESETLETNICI ČEŠKEGA PESNIKA.¹⁾

Je velký, krásný kmet v své dráhy sklonu,
jenž čist a sprave dliv se žitím bral,
což básník teprv, mořem sladkých tonů,
jenž celou vlast v své lásce obepjal!
Tak žil a pěl's, vzor pěvce a vzor muže.
Co vlast Ti za odměnu dáti může?
Ve růžích zrazen, živ, měj růže, růžě
na skráních, v dlaních — květů pravý král!

Jaroslav Vrchlický: Adolfu Heydukovi.
(„Máj“ 1905. št. 38.)

Najnovjša pesniška dōba v
češki književnosti se je za-
čela šele po l. 1850.

Pesniška smer, katere so
se držali Kollár, Čelakovský,
Jablonský, Erben in drugi češki pesniki iz
takozvane „rodoljubne“ dōbe češke knji-
ževnosti (pred l. 1850.), je bila čisto narodna.
Njihovi duševni plodovi so po svojem iz-
voru in namenu imeli korenine v narodnih
tleh. Prebujali in krepili so narodnega duha
in oznanjali poleg erotičnega čuvstva skoraj
le rodoljubne ideje. Res je sicer, da so
mnogi izmed njih, v kolikor je to dovolje-
valo politično stanje in druge tedanje raz-
mere, naglašali tudi ideje svobode, prosvete
in pravice, toda navzlic temu je bil glavni
značaj te dōbe v češki književnosti idealno
rodoljuben.

Razen te smeri se je pa že takrat ogla-
šala, seveda še bolj tiho in boječe, tudi
druga smer, ki se v primeri k prvi more
imenovati kozmopolitična, svetovna. To novo
smer je provzročil močni vpliv zahodnih knji-
ževnosti, katerih slovstvena smer se je v tej
dobi korenito izpremenila.

V absolutizem, ki je nastal po francoskih
vojskah, je udaril kakor strela titanski duh
Byronov in pretresel vse misli v Evropi, ki

so hrepenele po oproščenju iz zaduhlega
ozračja. Duh posameznikov s svojim upo-
rom in s polno zavestjo svoje enakoprav-
nosti, človeško srce z vso globino strasti
in bojev, sta zahtevala v miloglasnih verzih
pravice in izraza, in vplivu te vodilne smeri
so se vdali pesniki vseh narodov. Heine in
Börnė, Puškin, Lermontov, Slowacki, Kra-
siński, Mickiewicz, „so bili krščeni z ognjem
duha Byronovega.“

Na Češkem je prvi črpal moč iz duha
Byronovega nesrečni ali izredno nadarjeni
pesnik Karel Hynek Mácha, in gotovo bi se
bil oprostil blaziranosti in svetožalja in po-
vzpел do čistih višav svojih ruskih in polj-
skih sovrstnikov, če bi bil živel v ugod-
nejših razmerah. Za to pa ni marala večina
tedanjega češkega občinstva; duševni češki
tok takrat še ni prestopil svojega nizkega
obrežja.

Poleg Máche se je tudi Karel Sabina
vneto oprijel tuje književne struje, ali vsi
le-ti in enaki razni poizkusi, ki so hoteli
pred petdesetimi leti v češko književnost
vpeljati kozmopolitične ideje, so se izjalovili.
Po burnih dogodkih l. 1848. je celo nastala
velika stagnacija v češki književnosti sploh.
Imenitnejši pisatelji so bili ali odstranjeni iz
javnega življenja — sam Palacký ni bil iz-
voljen v muzejni odbor in je bil prisiljen
pisati svojo zgodovino zopet v nemškem
jeziku — ali pa so bili zaprti v ječo. V pri-
meri k neštevilni vrsti časopisov, časnikov
in knjig, ki jih je vzbudilo l. 1848., ni iz-
hajalo v l. 1851.—1854. skoraj ničesar; krog
najmlajših literatov je majal — kakor pravi
dr. Flajšhans — zidove ječ, in navsezadnje
jih je vendar le prodr.

¹⁾ Primeri: Dr. Václav Flajšhans: Pisemnictví české. — K. Tieftrunk: Historie literatury české. — „Slovenské Pohľady“ iz l. 1905. — „Máj“ iz l. 1905. — „Zvon“ iz l. 1905. — „Osvěta“ iz l. 1895. — „Obrana“ iz l. 1897. — „Hlas Národa“ let. XIX.

Zastavonoša nove smeri je bil pesnik Jožef Václav Frič, ki ga je iz leta 1848. izvabilo na barikado v Pragi in takoj po tem spravilo v ječo. Leta 1849. je bil zopet v vrstah nezadovoljnežev in zopet nato v munkaški ječi. Ko je bil pregan iz domovine, se je klatil po svetu in smatrajoč se za češkega Byrona se je trudil posnemati ga v življenju in v pesmih. V ta namen je leta 1855. v veliko začudenje „starih rodoljubov“ ustanovil almanah „Lada Niola“; merodajni krogi so ga uničili, ali s tem se jim ni posrečilo uničiti kroga mlajših čeških književnikov, ki so bili navdušeni za ideje, ki jih je razširjala „Lada Niola“. Ti književniki so vneto proučevali tujo svetovno poezijo in poleg tega so se naslajali z lepoto narodne poezije češke in slovanske sploh. L. 1858. so ustanovili časnik „Máj“, skupili okoli njega tudi nekoliko pisateljev iz prejšnje rodoljubne dôlebe ter tako dali podlago najnovejši pesniški dôlebi v češki književnosti.

Med te književnike, zbrane okoli „Mája“, ki so prenovili češko pesništvo, spada tudi Adolf Heyduk. Njegovo ime je torej ozko zvezano z uspehi in z razvojem češkega slovstva. Heydukovi sedanji sotrudniki so že umrli, on pa še zdaj tekmuje z najboljšimi pesniki izmed modernih čeških pisateljev. Doživel je lani čvrst in krepak 70 let. To razmerno dolgo življenje je posvetil delom, ki bodo imela zelo častno mesto v zgodovini nove češke poezije. Pesnik Heyduk, ki spada k najstarejšim živečim češkim književnikom, si je znal do pozne starosti ohraniti ne le telesno svežost in krepkost, ampak tudi svojim delom neko mladeniško navdušenje, ki mora dandanašnji v resnici vsakoga presenetiti. Star je sicer po letih, ali duševno je še čil in mlad. Tako pa se Heyduk kaže kot hvalevredno nasprotje tistim nenaravnim dekadentom sedanje dôlebe, ki so že v svojih dvajsetih letih blazirani, siti življenja in duševno utrujeni, kar tako radi kažejo na ogled v svojih meglenih literarnih tvorbah.

* * *

Življenje Adolfa Heyduka je preprosto, pravo življenje pesnika brez vsake večje burje zunanjega življenja. - Rojen je bil dne 7. junija 1835 v Rihemburku na češko-moravski meji. Po poročilu Alberta Pražaka v „Zvonu“¹⁾ je rihemburški kraj čudovito lep, nekak pozabljen košček zemlje, ki se zdi človeku kakor začaran v tiho, večno samotarstvo. Rihemburk s krasno in naravno romantiko cele svoje okolice stoji v vzhodni Češki kakor lep tujec popolnoma osamljen. Zdi se, da si je svest tega samotarstva. Cela narava je tam nekako bolj tiha in melanholična nego drugje. Zdi se, da solnce tam ne sije tako veselo in jasno, da gozdi šumijo bolj otožno, potoki žuborijo bolj boječe... V tem žalostnem, otožnem kraju se je porodil A. Heyduk. Le-ta otožno-lepi kraj je podelil pesniku vse, kar ima: čar osamele samotarske duše. Ta značilni znak imajo pesmi Heydukove še danes. Heyduk je že davno zapustil svoj rojstveni kraj, ali duša tega kraja je šla za pesnikom, združila se je z njegovo dušo in ji vdahnila svoje pesmi. Ako preiskujemo skrivnost Heydukove poezije, moramo jo iskati v duši tega kraja, ki nam šele razloži, zakaj pesnik tako ljubi naravo, zakaj je tako rad bival na Šumavi, zakaj pa je prepotoval krasno Slovaško in Kavkaz²⁾.

Heyduk se je šolal najprej doma in v Polički, od l. 1850. pa je študiral na češki realki v Pragi. Že kot dijak je slovel pri svojih tovariših kot izvrsten pesnik ter marljivo pisal v dijaški list „Libuše“. Ko je dovršil realko v Pragi, je šel študirat tehniko v Brno (1854), ali leto pozneje je že zopet v Pragi, da bi nadaljeval svoje tehnične študije. L. 1859. je izdal prvo zbirko svojih pesmi. Kmalu, ko je dovršil študije, je postal asistent stavbarstva in risanja na c. kr. češki realki v Pragi; dolgo pa ni ostal tam. „Drugi njegov oče“, profesor J. Krejčí, je postal ravnatelj mestne realke v Písku, in Heyduk je šel v Písek ž njim ter tam ostal kot profesor risanja. Leta 1876. je zapustil Písek zaradi

¹⁾ Glej „Zvon“ let. V., str. 594.

²⁾ Tam.

Prage, ki ga je vabila k sebi; v Pragi pa je bil samo eno leto in se zopet vrnil v Písek. Praga ga nikoli več ni zvala v svoje naročje. L. 1877. se je oženil s svojo prejšnjo učenko Emilijo Rainer v Písku in odslej je Písek postal Heyduku trajen in ljub dom, ki ga je zapustil, samo takrat, kadar je potoval. — Za Heydukovo poezijo je zelo pomembno potovanje po Laškem, ki se ga spominja v svojih „Jižnih zvucih“, po Slovaškem, kateremu je posvetil svojo najboljšo zbirko pesni „Cymbál a husle“ ter po Krimu in Kavkazu, odkoder se je vrnil s knjigo pesmi „Na vlnách“.

Mirno in srečno pesnikovo življenje v Písku je dvakrat skalila smrt s svojim bolestnim obiskom. L. 1878. je pesniku umrla prvorojena hčerka Jarmila in l. 1884. druga hčerka, štiriletna Lila. Naš pesnik je iskal in tudi našel tolažbo v pesnih; zbirki, ki ji je Heyduk posvetil spominu svojih hčerk, spadata k njegovim najginjlivejšim pesniškim delom. („V zátiší“, „Zaváté listy“).

Sedaj živi pesnik v zasluženem pokoju idilično, tiho, krasno življenje. Ni v Písku bolj popularne osebe nego je Heyduk. Tam ima tudi že svojo ulico („Heydukova ulica“) in je častni meščan píseški. Njegova zvesta literarna druga sta: avtor dela „Hrady a zámky české“, šolski svetovavec Sedláček in pa pesnik dr. Ladislav Šebek-Arietto. Nihče ne bi verjel, da je naš pesnik že sedemdeset let star, ker je še svež in čil kakor malokdo v ti starosti. Spomlad je v njegovi duši in njegovo srce ima vsak dan svoj majnik. Heyduk je slavček svojega mesta, svojega kraja — in zato so mu dali lepo ime „pootavskega slavíka“ — slavčka ob reki Otavi.

* * *

Heyduk je zelo plodovit pesnik; njegovi zbrani spisi, ki jih izdaja založništvo J. Otta v Pragi, predstavljajo lepo vrsto zvezkov. Dozdaj se je izdalo 38 zvezkov in nova pesnikova žetev, kakih 8 zvezkov, je še v rokopisu.

A. Heyduk se kaže v vseh svojih spisih kot pravi pesnik, rojen pevec, kakor ptica

pevka, ki poje zató, ker je petje njena govorica, poje v radosti in v navdušenju, a poje tudi v žalosti, vsikdar iz globine srca, vsikdar iz živega vrelca lastnega bitja; poje, dokler živi, čuti, trpi in upa. Ravno tako Heyduk. Bog mu je dal že v zibelko liro in dar petja, tako da mora peti kakor škripanček, ki ga solnčni žarki silijo proti nebu.

Heyduk je pretežno liričen pesnik. Lirika v sebi ni zatajil niti takrat, ko je zlagal svoja najboljša epična dela. Lirika tvori v vrsti dosedanjih njegovih del zares središče po številu in po kakovosti. Najbolj znana lirična dela izpod peresa Heydukovega so: „Lesní kvítí“ — „Cikánské melodie“ — „Nové cikánské melodie“ — „Cymbal a husle“ — „Ptačí motivy“ — „Zpěvy pošumanského dudáka“ — „Dumy a dojmy“ — „Černé růže“ — „V zátiší“ — „Zaváté listy“ — „Pohádky duše“ — „V samotách“ — „Z pouti na Kavkaz“ — „Lotyšské motivy“ — „Z denníku toulavého zpěváka“.

Poglavitni vzrok, da je postal Heyduk v kratkem tako popularen v najširjih vrstah češkega občinstva, je simpatično, toplo sanjavo in nekoliko tudi naivno obzorje, s katerim pesnik gleda naravo, človeka in življenje, dalje njegov tihi, izredno občutljivi in sprejemljivi, čisto pesniški temperament. Vse to je napravilo iz Heyduka najbolj mehkega in nežnega češkega lirika v XIX. stoletju. Čuvstvo, razpoloženje, dojem in refleksija so v njegovi tvorbi odločilni motivi. To je tudi vzrok, da je Heyduk razmerno več in bolje pel lirično nego epično.

Viri, iz katerih črpa Heydukova lirika vtise in gradivo, so, kakor skoraj pri vsakem pravem liriku, štirje: notranje življenje pesnikovo, intimno družinsko razmerje, природа in domovina. Na le-teh fino donečih strunah je pesnik zasviral v resnici izredno množico najbolj pestrih variacij.

Predvsem nahajamo v Heydukovi poeziji, kakor pri vsakem liriku, sliko njegove notranjosti, izraz njegovih osebnih čutov in nazorov. In ravno v tem oddelku subjektivne lirike nahajamo pri Heyduku bogato snov. Lirika, ki se bavi s svojimi osebnimi stih,

z lastnim „jaz“, lirika čisto subjektivna — lirika intimna — je glavno jedro lirične tvorbe Heydukove. Vsakdo ima v svoji duši težnje, čuvstva, ali svoja čuvstva pesniško izraziti, da bi jih mogli vsi razumeti, v tem je moč pesniške individualnosti, in lirično peti je dar največjih pesnikov.

Da se v Heydukovih spisih nahaja tudi precej erotike, je pri takem liriku umevno. Heydukova erotika ima v sebi mnogo sentimentalnosti, je žensko mehka in nežna; ima mnogo idealizma, mnogo preprostosti, mnogo romantike; navzlic temu nikjer ni presladka, ampak je živa, sveža in naravna.

Čuvstvu popolnoma subjektivnemu, ki izvira iz osebnih družinskih razmer pesnikovih, sta posvečeni dve knjigi: „V zatiši“ in „Zaváté listy“. Pesnik jih je spisal, kakor sem že omenil, po težkih usodnih udarcih, ko sta mu namreč umrli priljubljeni hčerki. Očetovska ljubezen do umrlih otrok zveni v najlepših akordih iz Heydukovih pesmi.

Menda se ni noben češki pesnik tako zaljubil v naravo kakor Heyduk. O takem pesniku, ljubitelju narave se je zelo lepo izrazil laški pesnik A. S. Novaro v pesni „Il cacciatore“: 1)

Poeta è il cacciatore,
d'un infantile amore
ama le cose,
ama l'albero augusto
e il picciolletto arbusto,
le pietre e l'acque, le siepi e le rose.

Heyduk se v svoji ljubezni do narave čisto zlije z naravo, on je brat potokom, cveticam, oblakom. In kako lepo sladko govorigo je Heyduk iznašel za razne prirodne pojave, kako mojstrsko zna opisovati naravni čar v „Lesném kvítí“, v „Hořcu a srdečniku“, „Na potulkách!“ Zlasti zanimiva je v tem oziru knjiga „Ptaší motivy“, ki je posvečena pticam in ki dokazuje, kako natančno pozna pesnik naravo. Kakor v vseh njegovih zbirkah, moramo tudi tu občudovati bogastvo predmetov, misli, primer, prispodob, kontrastov, slik... Tudi oblika verzov

1) Angiolo Silvio Novaro: La casa del Signore. Torino-Genova, R. Streglio & C. editori (L 3.—)

mestoma odgovarja po svoji blagoglasnosti ptičjemu petju. Heyduk v tej knjigi vlada celemu ptičjemu orkestru v gozdih, vrtilih, travnikih in po samotah s posebno virtuoznostjo. Iz vseh teh zbirk, v katerih opeva narodo, odmeva pesnikov poziv: Vrnite se k materi zemlji, stisnite se v njeno naročje in bodite prepričani, da oblaki, zvezde, cvetlice, potoki, reke in vse, kar je v naravi okoli vas, je z vami v sorodu, da niste niti več niti manj; ampak da ste vsi pobratimi!

Poleg narode ljubi Heyduk tudi svojo rodno zemljo. Solnce novonemškega patriotizma je ogrelo tudi njega s svojimi žarki, ali največ je v njem vzbudilo ljubezen do domovine vedno tlačenje češkega naroda. V petdesetih letih po prvem velikem rodoljubnem navdušenju na Češkem je nastala neka onemoglost in Heydukovi sovrstniki so prvokrat občutili, da je češki narod majhen in da je nujno iznova z vso močjo vzbujati narodno zavest. In že takrat je Heyduk smatral za svojo dolžnost peti o ljubezni do naroda in do domovine; in ta struna se večkrat glasi tudi v njegovih poznejših zbirkah.

S posebno ljubeznijo objema Heyduk pobratimsko Slovaško, ker vé, kaj pomeni za Čehe to ozemlje. Zató iz vse duše naglaša misel združitve. Poln ljubezni poje o Slovakah, njihove besede meša med češčino, da bi tako združil Češko in Slovaško vsaj v pesni. Zatiranim Slovakom je Heyduk posvetil delo „Cymbál a husle“, ki je izšlo l. 1875., ravno takrat, ko so Mažari zaprli Slovakom slovaško gimnazijo in „Matico“ ter poizkusili v njih zadušiti vsako duševno iskro, da bi iztrebili s sveta slovaški jezik in slovaški živelj. Ravno v tem za Slovake nevarnem času je izšla knjiga „Cymbál a husle“ in v nji take-le pesni:

„Ach, ta slovenčina — 1)
svatá řeč, to vím,
ta jazykem věru
není světovým,
jestli se však v nebi anděl
zpěvem Bohu vděčí
nesmí on mu jinak zpívat
než slovenskou řečí.“

1) Slovaki zovejo svoj jezik „slovenski“, svoj kraj pa „Slovensko“.

O slovaški narodni pesni je Heyduk napisal, da „kdor jo je enkrat slišal, jo vekomaj čuje.“

„Na Slovensku, Bože, jaká, divná věc,
všecko písňě zpívá: každý kaméneč,
písňě zpívá horstvo, bystřín perlotok,
písňě blýskají se v tůni skalnich ok
— — — — —

Písni je tu světlo, písni je tu vzduch,
písni je tu víra, písni je tu Bůh,
písni jemné srdce, písni sladká řeč,
všecko písni, všecko - škoda, že i meč!

Zbirka takih in podobnih pesni je na Slovaškem izpolnila svojo veliko buditeljsko nalogo. Vzbudila je speče, pretresla mlačne, okrepila narodno navdušenje in gibanje. V listu „Národníe Noviny“ je na njeno lepoto opozoril podpredsednik „Slovaške Matice“ Viliam Pauliny-Tóth. Tudi pri Mažarih je vzbudila veliko pozornost. Ko je londonski list „Atheneum“ prinesel poročilo o tej knjigi in na njeni podlagi obsodil Mažare, ki zatirajo Slovake, je „Pester Lloyd“ z listom polemiziral proti težki obsodbi Mažarov, a stvarno je ni mogel ovreči.

* * *

Heydukova epična dela moremo razdeliti na dva oddelka. Prvi oddelek obsega dela, za katera je pesnik črpal gradivo iz rodoljubne domače zgodovine. („Milota“, „Piseň o bitvě u Kressenbrunnu“, „Oldřich a Božena“, „Za volnost a víru“). Drugi oddelek obsega spise, katerih predmet je vzet iz ljudskega milieua, ki ga je pesnik zemljepisno postavil ali na Šumavo in njeno najbližjo okolico ali pa na tatransko Slovaško; pesnik opisuje sodobno življenje v njegovih vsakdanjih pojavih, z ozirom na strogo realno resničnost ali pa na ustno izročene pravljice in povesti. Sodobno ljudsko življenje opisujejo dela: „Sekerník“, „Běla“,

„Pod Vítkovým kamenem“, „Dřevorubec“. — Narodne pravljice in povesti obdeluje pesnik v spisih: „Dědův odkaz“, „Obrázky“, „Za dlouhých večerů“, „Na přástkách“, „Tři zkazky“. Umetniško so največ vredne slike iz sodobnega ljudskega življenja, v katerih pripoveduje o preprostih dogodkih, katerih se v vsakdanjem življenju zgodi na stotine, ne da bi navaden opazovavec pri njih zapazil kaj zanimivega ali posebnega. Kolikokrat vidimo pred seboj kraj, ki se po ničemer ne odlikuje, navadno ulično zakotje, ki se ti zdi vsakdanje in dolgočasno. Tu pa ga naenkrat vidimo ožarjenega z neobičajno rdečezlato svetlobo solčnega zahoda ali pa z rožnato-meglenim jutranjim polmrakom ali z dolgimi progami blede mesečine — in glej, vse se zdi izpremenjeno v skupine novih oblik, ostrih profilov, svetlih črt in zanimivih senc, vse je oživel tako, da opazovavca vsega očara. In s takšnim žarkom svojega duha zna Heyduk ožariti in okrasiti vsakdanje dogodke, da jih vsakdo čita z veseljem in največjim zanimanjem.

A. Heyduk.

Manj so se pesniku posrečili zgodovinski motivi, za katere mu je nedostajal poglavitni tvorilni pogoj: analitična podaja gradiva, kriticizem ter duševno vglobljenje v zgodovinsko dōbo. Izmed teh lastnosti nima mehki lirik Heyduk nobene, in zatō se je moral pri obdelovanju zgodovinskih epičnih predmetov nekoliko siliti, kar je za pesnika vedno nepovoljno. Nedostatek potrebnega kriticizma je bil kriv, da je delo „Za volnost a vim“ postalo navaden pamflet, ki ga moramo odločno obsoditi. Klativitezi, nemški predikantje, ki so jih nemški knezi poslali na Češko, da bi naščuvali ljudstvo zoper cesarja in katoliško vero, so v tem delu idealizirani, sevēda pod domačimi imeni, kot rodoljubi in mučeniki za „svobodo in vero.“ Fanatizem, ki je tako grozno razsajal v dōbi reforma-

cije na Češkem, se tu riše kot častno, rodoljubno junaštvo ali pa se vsa krivda vzvrača na katoličane, ki so se samo branili proti nasilju. Tuji vojaki so tu „božji bojevniki“, češki katoličani so izdajalci domovine in bedaki. Sedaj bi Heyduk gotovo takega dela več ne napisal, ker trezni zgodovinarji ne gledajo več na dobo reformacije tako pristransko in tendično kakor takrat, ko je Heyduk pisal svoje ponesrečeno delo. — Metafizičnih problemov Heyduk nezna in jih tudi ne rešuje. Naš pesnik se klanja veličanstvu srca in prirode, to je vsa njegova filozofija.

Kakšne nazore ima Heyduk o umetnosti in njeni nalogi, se vidi jasno iz njegovih spisov. A pesnik se je o tem tudi naravnost izrazil z besedami: „Ne smatram umetnosti za aristokratsko predpravico, smatram jo za nujno osveževanje srca človeškega, za razjasnjevanje njegovega obzorja, za omlajenje njegove krvi . . . Podajam resnico, sevêda resnico izbrano, kakršna sama je vredna verzov. Postava lepote in resnice ostane vekomaj moderna.“

Največ se je Heyduk učil v prirodi in potem pri narodnih pesnih. Sicer pa odmevajo iz njegovih del glasovi raznih pesnikov. V neki pesni Heyduk sam našteva svoje priljubljene pisatelje, ki so: Puškin, Mickiewicz, Asnyk, Petöfi, Byron, Tennyson,

Prešern, Freiligrath, Baumbach, Čelakovský, Čech, Neruda, Vrchlický in Vajanský.

* * *

Adolf Heyduk je izdal svojo prvo pesniško zbirko „Básně“ l. 1859., torej takrat, ko sta začela pevati tudi Vítězslav Hálek in l. Neruda, ali po svoji duševni svežosti že v osemdesetih letih častno tekmuje z najboljšimi češkimi pesniki, s Sv. Čechom, Vrchlickým in Jul. Zeyerom. Ko je prva Heydukova zbirka „Básně“ po treh letih izšla v drugi izdaji, se je pokazalo, kako so se njegove pesmi čitale in kako so občinstvu ugajale vsled mične preprostosti, ljubekega čuvstva, smelega poleta in neprisiljenih verzov. Duh narodne pesmi je vel iz vsake vrste. „Cikánské melodie“ na pr., so si namah pridobile častno mesto v češki književnosti, in ko so bile od Bendla in Dvořáka uglasbene, so se razširile po vsem kulturnem svetu. Ali kritika se dolgo ni hotela ogreti za Heydukovo pesniško tvorbo in jo je zdaj obdelovala bolj priložnostno nego sistematično, dasi je osobito mlajša češka kritika Heyduku dolžna večjo pozornost in obširnejšo analizo. Občinstvo pa je takoj izpočetka sprejemalo pesnikove proizvode kar najsimpatičneje in še zdaj rado sega po njegovih finih, tihih in skromnih verzih.

(KONEC.)

